

משרד ההתיישבות
והמשימות הלאומיות

ירושלים, ט' בסיון תשפ"ה

05 ביוני 2025

הבהרות והשלמות לנושא הקמת שלוחות במכינות הקדם צבאיות

1. בהתאם לחוק המכינות הקדם צבאיות, תשס"ח 2008, ותקנות המכינות הקדם צבאיות (הכרה במכינה קדם צבאית) תש"ע, 2009 (להלן – "התקנות"), מופקד משרד ההתיישבות והמשימות הלאומיות (להלן - **המשרד**) על פעילות המכינות ושלוחותיהן, הפועלות בכל רחבי הארץ.
2. מפורסם בזאת נוהל המחליף את הוראת השעה מיולי 2022, בנושא הקמת שלוחות. ההבהרות בנוהל זה יתייחסו בין היתר לפרק הזמן המינימלי הדרוש למכינה קיימת בטרם תידון בקשתם לפתיחת שלוחה וכן המלצה למספר השלוחות המקסימלי היכולות לפעול תחת מכינת האם. יצוין כי נוהל זה הוא בגדר הוראת שעה עד להסדרה של הנדון בתקנות או בהחלטה אחרת שתפורסם על ידי המשרד.
3. יובהר כבר עתה כי הקמת שלוחה אין משמעותה תוספת תקנים למכינה, אלא רק האפשרות לחלק את התקנים לה זכאית המכינה בין מספר מוקדי פעילותה (-שלוחות).
4. לפי סעיף 3(8) לתקנות, מכינה שזה עתה הוקמה ונמצאת בשנתיים הראשונות תחת פיקוח משרד הביטחון, זכאית למכסת דח"ג של 15 תקנים לשנת הפעילות הראשונה ולמכסת דח"ג של 25 תקנים לשנת הפעילות השנייה.
- עם סיום השנתיים הראשונות וקבלת אישור הכרה מטעם מנכ"ל המשרד, זכאית המכינה לתקצוב של 35 תקני חניכים.
5. החל מהשנה הרביעית לפעילות המכינה, הקצאות דח"ג יכולות לעלות מידי שנה, זאת על פי החלטת ושיקולי משרד הביטחון ובתיאום עם המשרד.
6. עמדת המשרד היא כי מכינה תוכל לפתוח שלוחה, כמוקד פעילות נפרד, לאחר שצברה ניסיון והפגינה יציבות ניהולית וכלכלית והוכיחה מסוגלות חינוכית ותפעולית, ולאחר שייצבה את עצמה במספר התקנים המאושרים. מכל מקום, על הבקשה לפתיחת שלוחה גם לעמוד בכל התנאים המפורטים להלן.

משרד התיישבות
והמשימות הלאומיות

7. יודגש, כי שלוחה נחשבת לחלק מן המכינה ואינה גוף עצמאי מבחינה משפטית, תקציבית או חינוכית. על כן, האחריות הכוללת ביחס לפעילות המכינה בשלוחה/ות נותרת בידי ראש המכינה והתאגיד המפעיל.

8. השלוחה הנוספת תוקם בקרבת מקום גיאוגרפית למכינה האם, במרחק של לא יותר מ- 70 ק"מ, באופן שניתן לקיים פעילות שבועית משותפת. במקרים חריגים תוכל הוועדה המייעצת בהחלטה מנומקת, לאשר שלוחות במרחק רב מהאמור לעיל, כאשר יש לכך הצדקה לאור נתוני חבל הארץ בו פועלות המכינה והשלוחה.

9. אישור הפעלת המסגרת הנוספת יינתן ע"י מנכ"ל המשרד, בהמלצת הוועדה המייעצת, לשנת ניסיון אחת בלבד. במהלך שנת הניסיון תיבדק עמידת המסגרות בתנאים, בדרישות ובנהלים הרלוונטיים. בתום שנת הניסיון תגבש הוועדה המייעצת המלצה למנכ"ל המשרד, ועל בסיסה, במקרים המתאימים, יוענק אישור להמשיך ולהפעיל את השלוחה שתוצמד להכרה של המכינה.

10. תנאים הנדרשים לפתיחת שלוחות לפי מספר תקנים :

א. שלוחה ראשונה תאושר בתנאי שמספר התקנים המתוקצבים שבבסיס, ביחס לשנת הלימודים הרלוונטית, יעמוד על סך של לפחות 55 תקנים, המחולקים באופן הבא: מכינת האם (המוקד הראשון) תכלול לפחות 35 תקנים מתוקצבים, והשלוחה (המוקד השני) תמנה לפחות 20 תקנים מתוקצבים.

ב. בקשה לפתיחת שלוחה שנייה של מכינה (מוקד שלישי) תובא לדיון רק לאחר שלמכינה אושרו 80 תקנים מתוקצבים. כך, חלוקת התקנים ככל שתאושר שלוחה שנייה יהיה באופן הבא: 35 תקנים מתוקצבים עבור מכינת האם ולא פחות מ- 20 תקנים נוספים בשלוחה החדשה.

ג. בקשה לפתיחת שלוחה שלישית של מכינה (מוקד רביעי) תובא לדיון לאחר שלמכינה אושרו 105 תקנים מתוקצבים. כך, חלוקת התקנים ככל שתאושר שלוחה שלישית יהיה באופן הבא: 35 תקנים מתוקצבים עבור מכינת האם ולא פחות מ- 20 תקנים עבור השלוחה השלישית.

ד. בקשה לפתיחת שלוחה רביעית (מוקד חמישי) תובא לדיון לאחר שלמכינה אושרו 130 תקנים מתוקצבים. כך, חלוקת התקנים ככל שתאושר שלוחה רביעית יהיה באופן

משרד התיישבות
והמשימות הלאומיות

הבא : 35 תקנים מתוקצבים עבור מכינת האם ולא פחות מ-20 תקנים עבור השלוחה הרביעית.

ה. בקשת לפתיחת שלוחה חמישית (מוקד שישי) תובא לדיון לאחר שלמכינה אושרו 155 תקנים מתוקצבים. כך, חלוקת התקנים ככל שתאושר שלוחה חמישית יהיה באופן הבא : 35 תקנים מתוקצבים עבור מכינת האם ולא פחות מ- 20 תקנים עבור השלוחה החמישית.

ו. לא תאושרנה שלוחות נוספות מעבר לשלוחה חמישית (מוקד שישי) למכינת אם אחת.
ז. **מובהר, כי לגבי חישוב מספר התקנים לצורך דיון בפתיחת שלוחה – יילקחו בחשבון רק התקנים המתוקצבים לשנה א', ולא יילקחו בחשבון תקני מחסנית, תקנים זמניים אחרים ותקנים המיועדים לחניכי שנה ב'.**

11. דרישות לגבי ראש מכינה :

א. ראש המכינה הינו האחראי על כלל שלוחות המכינה ואין באחריות ראש שלוחה להפחית מאחריותו של ראש המכינה.

ב. ככל שלמכינה יש שלוחה אחת בלבד (2 מוקדים) – רשאי ראש המכינה להיות גם ראש השלוחה. ככל שלמכינה יש שתי שלוחות (3 מוקדים) ומעלה – ראש המכינה יכול לשמש רק בתפקידו זו ואינו רשאי להיות גם ראש שלוחה.

ג. החל מפתיחת שלוחה ראשונה, ראש המכינה יועסק בתפקידו זה בהיקף של מאה אחוז (100%) משרה לפחות ויישא באחריות שילוחית כוללת על ההיבטים החינוכיים, כמו גם על בטיחות ושלום חניכי המכינה, על שלוחותיה.

ד. ראש המכינה יהיה אחראי על יישומם של כל הנהלים וההנחיות החלים על מכינות בכלל שלוחות המכינה .

ה. במקרה של חריגה מהנהלים, ראש המכינה יתחקר את האירוע ויצג בפני המשרד ומשרד הביטחון את ממצאי בירור הסוגייה במידה ויידרש לכך.

ו. ככל ואושרה למכינה שלוחה אחת לפחות, במסגרת בחינת הבקשה לפתיחת שלוחה נוספת תיבחן מעורבותו של ראש המכינה בפעילות השלוחות.

ז. על ראש המכינה מוטל להעביר תוכן לימודי באופן שבועי שוטף בכל אחת מן השלוחות בהיקף של שעה אחת לפחות.

משרד ההתיישבות
והמשימות הלאומיות

ח. על ראש המכינה מוטל לחנוך את הצוות החינוכי של המכינה, ולאשר את כלל התוכניות והפעילויות המבוצעות בכל אחת מן השלוחות באופן שוטף במשך כל שנת הפעילות.

ט. על ראש המכינה להיות נוכח במכינה במסגרת הבקורות השוטפות של המשרדים.

12. דרישות לגבי ראש שלוחה:

א. ראש השלוחה יועסק בתפקידו זה בהיקף של מאה אחוז (100%) משרה לפחות רק בשלוחה אחת. למען הסר ספק, ראש שלוחה לא יכול לכהן בתפקידו זה ביותר משלוחה אחת.

ב. על ראש השלוחה לעמוד בכלל תנאי הכשירות הקבועים בסעיף 11 לתקנות לעניין ראש מכינה, ובכלל זה אישור המשרד למינויו.

ג. על ראש השלוחה מוטל ליישם את התכנית החינוכית שאושרה על ידי ראש המכינה.

ד. ראש השלוחה מחויב להעביר תוכן לימודי בהיקף של 4 ש"ש לפחות וכן לצאת לכל סדרה (פעילות מחוץ למכינה הכוללת לינה).

ה. על ראש השלוחה לחנוך וללוות את הצוות החינוכי של השלוחה באופן שוטף.

ו. ראש השלוחה נושא אחריות כוללת על תפעול השלוחה בפועל ולרבות ניהול שגרת בטיחות וחירום בפעילות השלוחה, וכן בהיבטי תזונה, לינה, תחזוקה ובטיחות מתקן המכינה.

ז. על ראש השלוחה להקפיד על דיווח לראש המכינה בנוגע לאירועים חריגים.

13. ראשי מכינות ושלוחות חדשים המועמדים לתפקידם ידרשו בראיון היכרות עם נציגי הוועדה המייעצת לצורך אישור המינוי.

14. מכינה המפעילה בין ארבעה מוקדים לשישה מוקדים תחויב לעמוד גם בתנאים הבאים:

א. להעסיק במשרה מלאה את בעלי התפקידים הבאים:

- רכז חינוכי

- מנהל תפעול

ב. להעסיק בשני שליש משרה לכל הפחות את בעלי התפקידים הבאים:

משרד ההתיישבות
והמשימות הלאומיות

- רכז טיולים ובטיחות

- עו"ס

- ג. רכז החינוכי, אשר משמש בתפקידו במכינה 3 שנים לפחות, יוכל לשמש מעבר לתפקידו, כמחליפו של ראש המכינה, במצבים בהם נמנע מראש המכינה לבצע את תפקידו לתקופה ארעית וקצובה כדוגמת מילואים או חל"ת. בנסיבות כאמור, על המכינה לעדכן מראש את המשרד בדבר מילוי המקום כאמור, מועדיו ובדבר זהות ופרטי התקשרות עם הרכז החינוכי.
- ד. יובהר כי בכלל התפקידים המפורטים לעיל לא יוכל אותו אדם לשמש ביותר מתפקיד אחד במקביל.
- ה. **הוראת מעבר** לגבי מכינות שאושרה להן טרם פרסומו של נוהל זה הפעלת שלוחה שלישית (מוקד רביעי) ומעלה - הוראות סעיף 14 זה יחייבו את המכינה החל משנת לימודים תשפ"ז.
15. כל מכינה, גם אם אין לה שלוחות כלל, תחויב להעסיק רכז טיולים וממונה בטיחות בשני שליש משרה לפחות.
16. בקשות להקמת שלוחה נדרשות להיות מוגשות בפורמט זהה למסמכים המוגשים בעת הגשת בקשה להקמת מכינה כמוגדר בתקנות.
17. בקשות להקמת שלוחה ייבחנו על ידי הוועדה המייעצת שהוגדרה בתקנות, ויהיו כפופות לאישור מנכ"ל המשרד.
18. הוועדה המייעצת שהוקמה בתקנות תהיה רשאית להמליץ למנכ"ל המשרד על הקמת שלוחה (מוקד נוסף), בתנאי שראש המכינה משמש בתפקידו זה במכינה בשנתיים שקדמו למועד הגשת הבקשה, ובתנאי שראש המכינה ימשיך בתפקידו זה בשנה הראשונה ממועד הקמת השלוחה בפועל.
19. הוועדה המייעצת רשאית להמליץ על הקמת שלוחה, בנסיבות מיוחדות ומטעמים שיירשמו, גם אם הבקשה לא עומדת באחת הדרישות הקבועות במסמך זה.
20. הוועדה המייעצת רשאית שלא להמליץ על הקמת שלוחה, גם אם הבקשה עומדת בכל התנאים שפורטו לעיל, וזאת בנסיבות מיוחדות לאור כשלים או צבר אירועים חריגים שעלו

**משרד התיישבות
והמשימות הלאומיות**

בהתנהלות התאגיד המפעיל, המכינה או בעלי התפקיד במכינה בשנים שקדמו להגשת הבקשה.

21. על מכינה להגיש בקשה להקמת שלוחה, לא יאוחר מיום ה-1 בפברואר בשנה הקודמת לפתיחת השלוחה.

22. כל הכללים והחובות הקבועים בתקנות, בנהלים ובחוזרי המנכ"ל, החלים על המכינות - יחולו בשינויים המחוייבים גם על השלוחות.

אבי מאיר

מנכ"ל משרד התיישבות
והמשימות הלאומיות